

Redaksjonen ønsker å rette fokus mot naturrestaurering fra vannfagene

FN har utpekt 2021-2030 til verdens tiår for restaurering av økosystemer. FN ønsker med dette å oppnå et løft for arbeidet med å restaurere forringede og ødelagte økosystemer. Dette er tiltak i forbindelse med det grønne skiftet, spesielt for å bevare og styrke naturmangfold. I skrivende stund går vi inn i det 4. året av FN's tiårige program. - Er vi godt i gang og på rett vei?

Naturrestaurering defineres gjerne som å restaurere økosystemer til opprinnelig tilstand. Restaurering av natur omfatter derfor metoder for å tilbakeføre og bevare natur, økosystemenes funksjoner og for å unngå videre naturtap. I Norge ligger kanskje den viktigste utfordringen i at alle parter, f.eks. utbygger, forvaltningsmyndigheter, brukergrupperinger og naturvernensiden, bør omdefinere sine tilnærminger til inngrepssaker i natur? De aller fleste er vel enige om at vi alle står midt oppi naturkrisen. Vi kan derfor ikke gjennomføre utbyggings- og inngrepssaker etter gammel oppskrift. Det samme gjelder for prinsipielle holdninger fra naturvernensiden. Kombinasjonen av økt energibehov, bedre flomsikring, forbedringer av infrastruktur og bomiljøer, økt gjennomslagskraft for miljøfaglig kunnskap og stadig strengere praktisering av miljølovgivningen, tvinger frem et stort behov for endringer i holdninger så vel som praksis. Tyngden av de såkalte «ikke-prissatte» verdiene må ofte tillegges større vekt ved politiske avveininger, samtidig som samfunnet skal videreutvikles.

FNs naturpanel (IPBES) inngikk en historisk

avtale i desember 2022 som sikrer en snuoperasjon for naturtap med mål om å forhindre ytterligere tap av naturmangfold. Før noe annet må imidlertid styrket vern og økt bevaring av natur være regelen. Det er «*lettere å forebygge enn å reparere*».

Naturinngrep og medfølgende ødeleggelse av habitater er den største trussel mot naturmangfoldet. Likevel viser oversikter for 2023 at utviklingen går i feil retning både i Norge og ellers i verden. Årsakene er åpenbart at det er utfordrende å balansere alle hensyn som skal tas, og kanskje at ikke alle har erkjent alvoret og omstilt seg i tilstrekkelig grad?

I alt 80 kommuner i Norge har vedtatt arealnøytralitet (null netto tap av natur) i sin kommune, og nærmere 100 kommuner har en plan for bevaring av naturmangfold. I tillegg er nasjonale vannforvaltningsplaner med tilhørende tilskuddsordninger, en positiv driver i arbeidet med restaurering og tilbakeføring av vassdragsnatur og marin natur der denne er forstyrret eller ødelagt. Vi registrerer også med optimisme at flere forskningsinstitusjoner rigger seg for å produsere kunnskap til bruk blant rådgivere, forvaltere og tiltakshavere. Det er med andre ord mange gode krefter som jobber mot samme mål: - Å ta vare på og styrke naturmangfoldet vårt ved bruk av bedre vern og et bredt spekter av miljøtiltak. Dette vil kunne gi positiv gevinst for det biologiske mangfoldet når inngrep likevel skal gjennomføres i innsjøer, elver, bekker og kystvann.

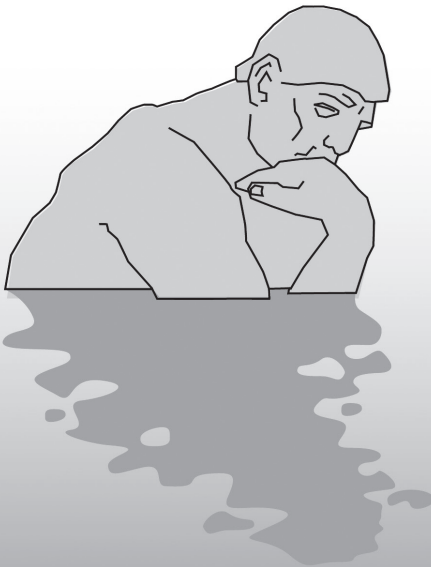
Naturrestaurering kan kreve svært omfattende tiltak som fordyrer utbyggingsprosjektene. Ved å dele erfaringer og kunnskap fra tiltak som er gjennomført kan vi bli bedre, og ikke minst skape forståelse for hvor viktige vannfagene er, særlig når folk fra de ulike fagdisiplinene samarbeider. Vi tror også at det er et rom for «vinn-vinn» prosjekter, men det krever større grad av tverrfaglige løsninger og ikke minst gjensidig respekt og forståelse mellom fagdisiplinene.

Redaksjonen i VANN ønsker derfor mer fokus på naturrestaurering i tidsskriftet. Vi oppfordrer våre lesere til å bidra med ny kunnskap gjennom fagartikler og i debattinnlegg som gjerne kan gi eksempler på gode løsninger og miljø- og forvaltningsfaglige perspektiver som både utfordrer og ser fremover.

Redaksjonskomiteen

«Og det ble vinter og
vannene frøs til, det var
som om alt innrettede seg
til begravelse.»

- H. C. Andersen



Design, Petter Wang